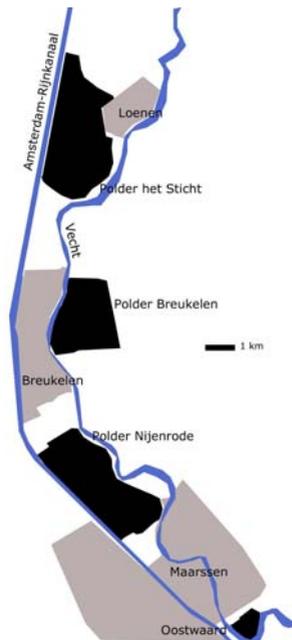

POLDERRESTEN TUSSEN KANAAL EN VECHT

Jan Buys

Het Groene Hart staat bekend als één grote groene vlakke, waar het in het voorjaar jubelt van de grutto's en andere weidevogels. Je zou verwachten dat dit naar de randen toe minder wordt. Maar is dat ook zo? Aan de oostrand zijn diverse rafels afgesneden - voor ons mensen althans - van het eigenlijke Groene Hart toen in de 19e eeuw het Amsterdam-Rijnkanaal (toen Merwedekanaal) werd gegraven. De afsnijding werd in de twintigste eeuw nog sterker omdat de A2 daar naast kwam te liggen. De uitbreiding van de dorpen Maarssen, Breukelen en Loenen snoepten daar nog eens het nodige af.

De grap is nu, dat er desondanks nog hele leuke stukjes weidevogelgebied tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en de Vecht(plassen) over zijn. In dit artikeltje bespreek ik er vier, variërend van een echte snipper tot een polder van enige omvang (zie kaartje).

Oostwaard

Ingeklemd tussen Maarssen/de Zuilense ring en een grote bocht in de Vecht ligt een klein restant agrarisch gebied (ca. 15 ha). Tot 2001 was dit een extensief weidegebied dat een opmerkelijke dichtheid aan grutto's kende. In 2000 en 2001 zo'n 10 paartjes. In 2001 hebben deze hun broedactiviteiten niet kunnen afronden; in april werd alle grasland gescheurd en sindsdien staat er maïs. Naast de grutto's zaten er een enkele tureluur en een tiental paartjes kieviten. Halverwege de jaren negentig waren er opmerkelijk veel hazen, zo'n 12 stuks. Deze waren eind jaren negentig ineens verdwenen, zonder aanwijsbare reden.

Polder Nijenrode

De polder Nijenrode is de groene buffer tussen Maarssen en Breukelen. Aan de zuidzijde ligt een terrein van baggeraar Ballast-Nedam, aan de noordkant het landgoed Nijenrode. Daartussen ligt een slordige 150 ha grasland met enkele melkveebedrijven en de nodige lintbebouwing. Daar woont onder andere één van de Utrechtse gedeputeerden.

Hier huist ook nog een aardige populatie grutto's van rond de 15-20 paartjes. Verder zitten er de nodige tureluurs, veel kieviten en een enkele scholekster. Vooral de strook langs het Amsterdam-Rijnkanaal is interessant. In de knotwilgen kun je één van de weinige steenuilen in deze regio tegenkomen en één van de actieve boerderijen biedt onderdak aan een kleine kolonie huiszwaluwen.

Polder Breukelen

Ingeklemd tussen de landgoederen langs de Vecht en de recreatiebebouwing aan de Scheendijk ligt nog een stukje grasland. Bijna een dorpspark, zij het dat het volledig onontsloten is voor anderen dan de boeren die het gebruiken. Ook hier weer de nodige weidevogels: een klein clubje grutto's (max. 5 territoria) en Kieviten. 's Winters zitten er regelmatig forse groepen grauwe ganzen en smienten.

Grutto – Jan Buys

Polder het Sticht

Het Amsterdam-Rijnkanaal heeft deze polder eigenlijk doormidden gehakt. Het oostelijke deel meet zo'n 250 ha en is tamelijk extensief in gebruik; er zijn nog slechts enkele boeren actief. Bovendien werpt de schaduw van een golfbaan, als die er tenminste komt, zich vooruit in de vorm van een tamelijk extensief gebruik van delen van de polder. Juist in die delen wemelt het van de weidevogels, met aardige aantallen grutto's: rond de 25 territoria. Daartussen zitten 10-15 stelletjes tureluurS, Kieviten en ook wat scholeksters. In de slootkanten kom je enkele paartjes zomertaling en kuifeend tegen. 's Winters pleisteren er grote groepen smienten en zie je er regelmatig grauwe ganzen en kolganzen. Merkwaardigerwijs zit er 's winters ook af en toe een overwinterend paartje krooneend.

Afknippen of opkammen?

Je kunt rafels afknippen omdat ze lastig zijn. Je kunt ze ook koesteren en regelmatig opkammen. Bij kleding hangt dat maar net van de mode af. Voor deze pol-

dertjes hangt het hopelijk niet van de mode af en is het een bewuste en doordachte keuze. In feite vormen ze de buitenkant van de kerngebieden voor weidevogels ten westen van het Amsterdam-Rijnkanaal, die de recente broedvogelatlas laat zien. Gekoppeld aan het landelijk bepaald niet rooskleurig verloop van het weidevogelbestand moeten we ook op de randjes zuinig zijn. Bovendien zijn dit soort gebiedjes landbouwkundig gezien ook marginaal, wat juist gunstig uitpakt voor het weidevogelbestand.

Niet alleen uit ornithologisch oogpunt is het instandhouden van deze groene open stukken belangrijk. Zij horen als contrast bij de landgoederen van de Vechtstreek en bieden de inwoners de mogelijkheid om op zondagmiddagafstand te genieten van vogels. Maar stilletjes aan staan ze toch onder druk. De polder Nijenrode staat op het verlanglijstje van Maarssen, dat aan Maarssenbroek niet genoeg lijkt te hebben, voor woningbouw. Voor de polder Oostwaard geldt dit ook. De rust in polder Breukelen lijkt van korte duur, nu de vermogende bewoners van de landgoederen de files zat zijn en een helihaven willen aanleggen. En in polder het Sticht staat, zoals gezegd, een golfbaan op het programma. Daar zullen ongetwijfeld allerlei vreemde vogels op afkomen, maar we mogen verwachten dat de weidevogels het veld zullen ruimen. En hiermee zal ook de Vechtstreek zijn bijdrage gaan leveren aan de landelijke trend van het inkrimpend areaal weidevogelgebied in Nederland.

Het kan natuurlijk ook anders, wanneer de provincie en gemeenten in hun beleid daarvoor kiezen. Het nieuwe streekplan is daarvoor de eerste gelegenheid. Alleen passief beschermen zal onvoldoende blijken. Een actieve aanpak, samen met de laatste boeren in de gebieden, zal nodig zijn om er een renderende melkveehouderij en dus weidevogels over te houden.